

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.026.02.2020

Krystian Wojciech Kinastowski
Prezydent Miasta Kalisza
Urząd Miasta Kalisza
ul. Główny Rynek 20
62 – 800 Kalisz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/090 – Realizacja Kompleksowego programu wsparcia dla rodzin „Za życiem”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Kalisza, ul. Główny Rynek 20, 63 – 800 Kalisz
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krystian Wojciech Kinastowski, Prezydent Miasta Kalisza, od 4 listopada 2018 r. do dnia zakończenia kontroli ¹ , wcześniej Prezydentem Miasta Kalisza był Grzegorz Marcin Sapiński.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wsparcie asystenta rodziny. 2. Tworzenie warunków pobytowych i mieszkaniowych. 3. Wspieranie zatrudnienia osób niepełnosprawnych, ich opiekunów, członków rodzin opiekujących się osobą niepełnosprawną oraz aktywizowanie osób bezrobotnych celem wsparcia opiekunów osób niepełnosprawnych w realizacji codziennych obowiązków domowych. 4. Zapewnienie jednorazowego świadczenia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017 – 2020 (I półrocze) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli lub są niezbędne dla celów porównawczych.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Jacek Młynarczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/141/2020 z 2 listopada 2020 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ tj. do dnia 4 stycznia 2021 r.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Miasto Kalisz realizując uchwałę nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”⁴ prawidłowo przyznało i wypłaciło - na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”⁵ (dalej ustawa o wsparciu) 25 świadczeń jednorazowych (działanie 2.7.). Ponadto zwiększyło zakres świadczonych usług wynikających z potrzeb osób ze spektrum autyzmu i sprzężoną niepełnosprawnością (działanie 3.2.), uznając jednocześnie, że funkcjonujący na terenie miasta Środowiskowy Dom Samopomocy „Tulipan” zaspokaja potrzeby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Miasto nadzorowało udzielenie pomocy domowej jednej rodzinie opiekującej się osobą niepełnosprawną w ramach prac społecznie użytecznych, aktywując zawodowo do tych prac osobę bezrobotną (działanie 3.4.). Utworzono i utrzymywano także mieszkanie chronione i mieszkania wspomagane z sześcioma miejscami dla osób niepełnosprawnych, udzielając wsparcia czterem takim osobom (działanie 4.7.). Wzmocniono przy tym profilaktyczny aspekt zadań asystenta rodziny, udzielając wsparcia jednej kobiecie w ciąży (działanie 5.1.).

Miasto nie korzystało z możliwości dofinansowania pozostałych działań Programu „Za życiem” oraz Programu Maluch+ z powodu braku identyfikacji przez Urząd potrzeb w tym zakresie. NIK wskazuje jednak na wynikające z ustaleń kontroli braki w zakresie dostosowania prowadzonych przez Miasto żłobków (w tym ich wyposażenia) do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, do czego mogłyby posłużyć środki z Programu „Maluch +”. Miasto nie skorzystało ponadto ze środków finansowych w ramach „Programu za Życiem”, w sytuacji występowania niezaspokojonych potrzeb mieszkaniowych w związku z brakiem lokali nadających się do dostosowania dla osób niepełnosprawnych (działanie 4.1.-4.4.). Kontrolowana jednostka nie korzystała również z możliwości pozyskania środków finansowych w ramach ww. Programu dla zapewnienia stanu gotowości organizacyjnej szkoły lub placówki (przygotowanie i zapewnienie wolnego miejsca w razie potrzeby), umożliwiających kontynuowanie nauki przez uczennice w ciąży (działanie 1.5.).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Wsparcie asystenta rodziny (działanie 5.1).

Opis stanu faktycznego

Zadania w ramach przedmiotowego zakresu kontroli realizowane były przez Biuro Świadczeń Rodzinnych Urzędu Miasta oraz Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu w porozumieniu z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kaliszu, będącymi jednostkami organizacyjnymi Miasta Kalisza – na prawach powiatu, działającymi w formie jednostek budżetowych⁷.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ M.P. z 2016 r. poz. 1250.

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1329.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ - Uchwała Nr IX/80/2015 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 30 kwietnia 2015 r. w sprawie uchwalenia Statutu Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu.

Miasto dysponowało danymi z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności⁸ o liczbie wydanych w poszczególnych latach orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w podziale na dzieci i dorosłych, w tym o liczbie osób niepełnosprawnych, w tym dzieci, które w okresie objętym kontrolą zamieszkiwały na terenie Miasta. Posiadało także dane o liczbie wniosków rodzin dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wnioskujących o wsparcie, posiadających zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy o wsparciu, wnioskujących o przyznanie świadczenia jednorazowego. Natomiast nie posiadało danych o liczbie kobiet w ciąży powikłanej i kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych.

W latach 2017–2020 (I półrocze) ww. Powiatowy Zespół wydał łącznie 7 862 orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, z tego 963 dla dzieci (odpowiednio: 267, 294, 308, 94) oraz 6 899⁹ dla dorosłych (odpowiednio: 1834, 1915, 2099, 1051)¹⁰.

W kontrolowanym okresie Miasto Kalisz przystąpiło do następujących działań w ramach Programu „Za życiem”:

- przyznawanie i wypłata - na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy o wsparciu - świadczeń jednorazowych z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, powstałą w okresie prenatalnego rozwoju lub w czasie porodu (działanie 2.7) - zadanie realizowane przez Biuro Świadczeń Rodzinnych Urzędu;
- rozwój sieci ŚDS – zwiększenie zakresu świadczonych usług dla osób ze spektrum autyzmu i sprzężonymi niepełnosprawnościami (działanie 3.2.) – działanie realizowane przez Środowiskowy Dom Samopomocy „Tulipan” w Kaliszu. W 2017 r. przeprowadzono działania mające na celu podniesienie standardu funkcjonowania placówki wsparcia dziennego;
- pomoc w domu w ramach prac społecznie użytecznych (działanie 3.4) – działanie realizowane przez PUP w Kaliszu w porozumieniu z MOPS w Kaliszu. W ramach działania MOPS skierował w ramach prac społecznie użytecznych w 2017 r., 2018 r. i 2019 r. jedną osobę bezrobotną, korzystającą ze świadczeń z pomocy społecznej, celem wsparcia opiekunów osób niepełnosprawnych w realizacji codziennych obowiązków domowych;
- tworzenie mieszkań chronionych i mieszkań wspomaganych dla osób niepełnosprawnych (działanie 4.7). Działanie realizowane przez MOPS w Kaliszu, który uruchomił jedno mieszkanie chronione przeznaczone dla sześciu osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym lub umiarkowanym, w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe

- Statut Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu stanowiący załącznik do uchwały nr XXXIV/439/2017 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 23 lutego 2017 r. w sprawie połączenia jednostek budżetowych Miasta Kalisza – Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu i Centrum Interwencji Kryzysowej w Kaliszu.

⁸ Zespół funkcjonujący w ramach jednostki organizacyjnej Miasta Kalisza działający w formie jednostki budżetowej.

⁹ Osoby powyżej 16 roku życia.

¹⁰ Orzeczenia wydano w związku ze stwierdzeniem następujących przyczyn niepełnosprawności, ustalonych w oparciu o rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2018 r., poz. 2027), tj.: a) upośledzenie umysłowe (01-U): dotyczyło 324 osób, w tym 125 dzieci i 199 dorosłych; b) choroba psychiczna (02-P): 1480 osób, w tym 151 dzieci i 1329 dorosłych; c) choroba narządu wzroku (04-O): niewidomych i niedowidzących: 389 osób, w tym 136 dzieci i 253 dorosłych; d) epilepsja (06-E): 275 osób, w tym 62 dzieci i 213 dorosłych; e) choroby neurologiczne (10-N): 1512 osób, w tym 150 dzieci i 1362 dorosłych; f) całościowe zaburzenia rozwojowe (12-C): 178 osób, w tym 154 dzieci 24 dorosłych.

zaburzenia rozwojowe lub epilepsję, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie mieszkań chronionych¹¹ oraz Programie „Za życiem”;

- wzmocnienie profilaktycznego aspektu zadań asystenta rodziny (działanie 5.1) – asystent rodziny koordynował wsparcie i poradnictwo dla kobiety w ciąży na wniosek, o którym mowa w art. 8 ust. 6 ustawy o wsparciu, w związku z corocznym uczestnictwem Miasta w programie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”, realizowanego przez PUP w Kaliszu.

(akta kontroli str. 174-180, 387,409-427, 430-432,440-455)

Prezydent Miasta, jako trudność w realizacji Programu „Za życiem”, identyfikował przede wszystkim konieczność wnoszenia wkładu własnego. Wskazał również, że nawiązanie współpracy z ośrodkiem znajdującym się w ościennym powiecie w działaniu 1.4., było korzystniejsze dla finansów publicznych od bezpośredniej realizacji tego wsparcia przez Urząd.

(akta kontroli str. 380)

Miasto, w związku z ogłoszeniem (w kwietniu 2017 r. i lipcu 2018 r. oraz 2020 r.) przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Programu asystent rodziny, złożyło¹² do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego (dalej WUW) zapotrzebowanie na realizację Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. Celem programu było zwiększenie dostępu do usług asystenta rodziny w gminie oraz do usług koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie, wzmocnienie asystentów rodziny w systemie wspierania rodziny, m.in. w realizacji przez asystenta rodziny wsparcia, o którym mowa w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy o wsparciu.

Zapotrzebowania w kwotach 181,8 tys. zł (2017 r.), 202,2 tys. zł (2018 r.), 193,5 tys. zł (2019 r.) Miasto sporządziło i przesłało do WUW, odpowiednio w: maju 2017 r., lipcu 2018 r. i 2020 r., deklarując wkład własny Miasta odpowiednio: 89,6 tys. zł, 100,1 tys. zł i 136,0 tys. zł i zatrudnienie po 9 asystentów rodziny w każdym roku. W lipcu 2020 r. do WUW skierowano zapotrzebowanie na środki na rok 2020¹³ w wysokości 11,1 tys. zł, w związku z zatrudnieniem 7 asystentów (w przeliczeniu na 6,5 etatu).

(akta kontroli str. 25-37, 388)

Sprawozdania z realizacji Programu asystent rodziny w poszczególnych latach 2017-2019 Miasto sporządziło i przesłało do WUW odpowiednio w dniach: 31 stycznia 2018 r., 30 stycznia 2019 r. i 31 stycznia 2020 r. MOPS realizujący wsparcie wykorzystał kolejno: 173,2 tys. zł; 147,1 tys. zł i 134,9 tys. zł na sfinansowanie kosztów zatrudnienia w tym okresie 9 asystentów rodziny. Asystenci rodziny realizowali swoje zadania w MOPS w Kaliszu, a niewykorzystane środki w wysokości: 8,6 tys. zł (za 2017 r.), 14,9 tys. zł, (za 2018 r.) i 13,1 tys. zł (za 2019 r.) Urząd zwrócił do WUW. Urząd wywiązał się z obowiązku wykonania zadania w terminie (od 1 stycznia do 31 grudnia), a w przypadku umowy z 2020 r. od dnia ogłoszenia Programu na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej do 31 grudnia 2020 r.), wykorzystania środków na realizację zadania, sporządzenia sprawozdania końcowego z realizacji zadania, w terminie

¹¹ Dz. U. poz. 822.

¹² w maju 2017 r. i lipcu 2018 r. i 2020 r.

¹³ Zgodnie z § 2 ust. 3 umowy NR PS-III.946.2.2.2020.44 z dnia 7 października 2020 r. dofinansowaniu w ramach programu podlega jednorazowy dodatek do wynagrodzenia dla asystentów rodziny aktywnie działających w okresie zwalczania pandemii Covid – 19, którzy realizowali przed lub rozpoczęli pracę na stanowisku asystenta rodziny najpóźniej 1 stycznia 2020 r. i na dzień zawarcia niniejszej umowy nadal pracują na stanowisku asystenta.

30 dni od dnia końcowego terminu realizacji zadania¹⁴. Miasto wyodrębniło ewidencję finansową na środki otrzymane na asystentów rodziny. Dysponowało również danymi o liczbie osób/rodzin i wysokości środków finansowych wydatkowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu na usługi wspierające i rehabilitacyjne realizowane w ramach programu „Za życiem” w latach 2018 – 2020 (I półrocze).

(akta kontroli str.25-37,388,405-407)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Miasto sporządziło sprawozdania oraz wyodrębniło ewidencję finansową dla środków finansowych otrzymanych na świadczenie asystenta rodziny, w wyniku którego udzielono wsparcia jednej kobiecie w ciąży na okres od sierpnia do grudnia 2018 r.

OBSZAR

2. Tworzenie warunków pobytowych i mieszkaniowych

Opis stanu
faktycznego

2.1. Zapewnienie funkcjonowania miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ramach programu Maluch +

W kontrolowanym okresie Miasto prowadziło trzy żłobki będące jednostkami organizacyjnymi Miasta Kalisza działającymi w formie jednostek budżetowych: 1) Żłobek nr 2 w Kaliszu przy ul. Babina 3a; 2) Żłobek nr 3 w Kaliszu przy ul. Bogumiła i Barbary 14a; 3) Żłobek nr 4 w Kaliszu przy al. Wojska Polskiego 34. Żaden żłobek nie był w pełni przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Miasto nie zatrudniało opiekunów dziennych oraz nie prowadziło klubów dziecięcych (stanowiących odrębną formę opieki obok żłobków).

(akta kontroli str. 57-59)

W kontrolowanym okresie¹⁵ do placówek tych uczęszczało kolejno: 346 dzieci w 2017 r. (w tym 8 niepełnosprawnych i 16 wymagających szczególnej opieki); 376 dzieci w 2018 r. (w tym 7 niepełnosprawnych i 10 wymagających szczególnej opieki); 376 dzieci w 2019 r. (w tym 9 niepełnosprawnych i 25 wymagających szczególnej opieki); 376 dzieci w I półroczu 2020 r. (w tym 9 niepełnosprawnych i 33 wymagających szczególnej opieki). Do żłobków nie uczęszczały dzieci z zaświadczeniem, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy o wsparciu.

(akta kontroli str. 57-59)

We wprowadzonych¹⁶, kryteriach oceniania wniosków przyjęcia do żłobków Miasto premiowało (jednym punktem) niepełnosprawność dziecka udokumentowaną aktualnym orzeczeniem o niepełnosprawności przy braku przeciwwskazań zdrowotnych uniemożliwiających uczęszczanie do żłobka. Orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności jednego lub obojga rodziców/opiekunów dziecka było również jednym z kryteriów pierwszeństwa przyjęcia. Wprowadziło także w katalogu osób uprawnionych do częściowego zwolnienia od ponoszenia opłat za pobyt dziecka w żłobku, zwolnienie z tytułu niepełnosprawności dziecka, które wynosiło 60% odpłatności dziennej stawki, przy

¹⁴ Otrzymanie środków określonych w umowach nastąpiło w dwóch ratach, z czego w: 2017 r. – pierwszej raty po 25, a drugiej po 29 dniach od dnia zawarcia umowy; 2018 r. – pierwszej raty po 24, a drugiej po 36 dniach od dnia zawarcia umowy.

¹⁵ według stanu na koniec danego roku i na koniec I półrocza 2020 r.

¹⁶ Zarządzeniem nr 180/2020 Prezydenta Miasta Kalisza z dnia 1 kwietnia 2020 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad i terminu rekrutacji do żłobków prowadzonych przez Miasto Kalisz.

czym niepełnosprawność dziecka musiała być potwierdzona orzeczeniem wydanym przez organy do tego uprawnione¹⁷. Ulga obowiązywała również we wcześniejszym okresie na podstawie uchwały Rady Miasta nr XI/144/2011 z dnia 29 czerwca 2011 r. Kryteria premiujące przyjęcie do żłobka dziecka z niepełnosprawnościami obowiązywały także wcześniej na podstawie zarządzeń dyrektorów tych placówek.

(akta kontroli str. 60,65,66,71,79,87,146)

Spośród wszystkich dzieci, których rodzice w kontrolowanym okresie starali się o przyjęcie do żłobka¹⁸ kolejno: 339 w 2017 r.; 392 w 2018 r.; 364 w 2019 r. i 218 w I półroczu 2020 r., do żłobków przyjęto odpowiednio¹⁹: 227 (67%) w 2017 r.; 236 (60,2%) w 2018 r.; 211 (58,1%) w 2019 r.; 87 (40,1%) w I półroczu 2020 r. Natomiast wszystkie dzieci - do lat 3 z lekkimi niepełnosprawnościami, jak również dietami eliminacyjnymi i specjalistycznymi, popartymi odpowiednimi zaświadczeniami lekarskimi - których rodzice wnioskowali o przyjęcie do żłobka, znalazły miejsce w tych placówkach.

(akta kontroli str.57, 144-148, 181-265,493)

Miasto Kalisz dysponując m.in. danymi²⁰ o liczbie 250 dzieci do lat 3 zamieszkujących na terenie Miasta, wobec których w kontrolowanym okresie Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Kaliszu wydał orzeczenia o niepełnosprawności oraz sprawując opiekę nad dziećmi z niepełnosprawnościami (lekkimi) i wymagającymi szczególnej opieki, o czym mowa w pkt 2.1.2. wystąpienia pokontrolnego, nie przystąpiło do realizacji Programu „Maluch + i nie korzystało z możliwości dofinansowania funkcjonowania miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ramach tego programu. Miasto w 2016 r, skorzystało natomiast z Programu Maluch, a otrzymana dotacja przeznaczona została na rozbudowę Żłobka nr 3 o kolejne 40 miejsc. Nie dotyczyła ona jednak bezpośrednio grupy docelowej Programu „Za życiem” (dzieci niepełnosprawnych).

(akta kontroli str. 57,137, 181-265)

Oględziny Żłobka nr 3 w Kaliszu, objętego dofinansowaniem na rozbudowę o kolejne 40 miejsc wykazały wyposażenie żłobka w podjazd zewnętrzny, brak progów z zewnątrz do budynku, dostosowanie placu zabaw (równa nawierzchnia), nieuszkodzone ogrodzenie, sprawne urządzenia, częściowe zacienienie, zabezpieczone studzienki, brak występowania ostrych i niebezpiecznych przedmiotów i urządzeń oraz zabezpieczenie piaskownicy przed dostępem zwierząt. Żłobek ten nie posiadał natomiast dostosowanego wyposażenia m.in. krzesełek, łóżeczek, toalet, udogodnień dla osób (dzieci) z niepełnosprawnością: np. dźwigu osobowego, ew. oznaczeń komunikacyjnych dla dzieci z niepełnosprawnościami.

(akta kontroli str. 388-392)

¹⁷ § 4 ust. 1 pkt 3 uchwały nr XII/177/2019 Rady Miasta Kalisza z dnia 27 czerwca 2019 r., w sprawie ustalenia wysokości opłaty i warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od ponoszenia opłat za pobyt dziecka w żłobkach prowadzonych przez Miasto Kalisz.

¹⁸ Liczba złożonych wniosków nie jest tożsama z liczbą dzieci ubiegających się o przyjęcie do żłobka, gdyż rodzice często składają wnioski równoległe do kilku placówek.

¹⁹ Liczba dzieci uczęszczających do żłobków wyższa od liczby złożonych wniosków i liczby dzieci przyjętych na podstawie złożonych wniosków, ponieważ dzieci uczęszczające do żłobków w danym roku nie biorą udziału w rekrutacji na nowy rok szkolny, a jedynie rodzice składają deklarację potwierdzającą przez nich wolę kontynuacji korzystania z usług żłobka w kolejnym roku szkolnym.

²⁰ Z systemu EKSMOoN, z którego korzystał Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kaliszu, w którym rejestrowane były m.in. dane dotyczące liczby wydanych dzieciom (w wieku do lat 16) orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności, z podziałem na płeć oraz m.in. grupę wiekową dzieci 0-3 lata oraz z rejestru (Karty) wypłaconych jednorazowych świadczeń z tytułu urodzenia żywego dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w okresie prenatalnym lub w czasie porodu, na podstawie którego można oszacować dla każdego roku kalendarzowego liczbę takich dzieci, zamieszkujących w dniu składania wniosku teren Miasta.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że Miasto premiowało przyjęcie do żłobka dziecka z niepełnosprawnością, zwalniało także z częściowego ponoszenia opłat za pobyt tego dziecka w żłobku w wysokości 60% odpłatności stawki dziennej. Nie rozpoznano natomiast grupy docelowej, ponieważ w odniesieniu do dzieci posiadających zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w okresie prenatalnym rozwoju dziecka lub w czasie porodu, nie prowadzi się ich ewidencji. Nie przystąpiono do tworzenia miejsc opieki dla dzieci z niepełnosprawnością lub wymagających szczególnej opieki w ramach Programu „Maluch+”, ponieważ wszystkie wnioski rodziców o przyjęcie dziecka niepełnosprawnego były rozpatrzone pozytywnie i nie zachodziła konieczność pozyskania środków na utworzenie takich miejsc. Rodzaje niepełnosprawności dzieci uczęszczających do żłobków miejskich nie wymagały dostosowania tych miejsc do potrzeb zdrowotnych tych dzieci, gdyż rodzaj ich niepełnosprawności nie wymagał spełniania norm w zakresie udogodnień dla osób niepełnosprawnych.

Niezależnie od powyższego, NIK wskazuje jednak na zasygnalizowane wyżej braki w dostosowaniu prowadzonych przez Miasto żłobków (w tym, w zakresie ich wyposażenia) do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami. Zdaniem NIK, w tak dużym mieście jak Kalisz przynajmniej jedna placówka powinna być przygotowana do przyjęcia dzieci z różnorodnymi niepełnosprawnościami. Likwidacji tych ograniczeń mogłyby posłużyć m.in. środki z Programu „Maluch+”.

(akta kontroli str. 57, 174-235, 417-419)

Stosownie do wymagań art. 56 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3²¹, Prezydent Miasta, w ramach sprawowanego nadzoru, przeprowadził kontrole Żłobka nr 2 i 3 (2017, 2018 i 2019 r.) oraz nr 4 (w 2018 i 2019 r.) w zakresie warunków i jakości świadczonej opieki. W wyniku kontroli Żłobka nr 2 i 3 zalecono uzupełnienie informacji z Rejestru Sprawców Przestępstw na tle seksualnym o braku figurowania w nim pracowników Żłobka, dodatkowo w Żłobku nr 2 zalecono prowadzenie szkoleń z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej dla dzieci.

Stosownie do przepisu art. 64 ust. 5 ww. ustawy, Prezydent Miasta sporządził terminowo²² sprawozdania z wykonywania zadań z zakresu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 za poszczególne lata kontrolowanego okresu we wskazanej formie elektronicznej i przekazał Wojewodzie Wielkopolskiemu ich ostateczne wersje w dniach 14 lipca 2017 r., 15 stycznia 2018 r., 29 kwietnia 2019 r. i 13 lutego 2020 r.

(akta kontroli str. 149-173, 236-265, 409-417, 494)

²¹ j.t. Dz. U. z 2021 r. poz. 75

²² Sprawozdania za rok 2017 złożone zostały w terminach wskazanych w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 5 sierpnia 2011 r. (Dz. U. Nr 173 poz. 1035) „Zgodnie z § 3.1. Gmina składa wojewodzie sprawozdanie z wykonywania zadań za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca — w terminie do dnia 15 lipca danego roku oraz za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia — w terminie do dnia 15 stycznia roku następnego”. Sprawozdania za rok 2018 i 2019 złożone zostały w terminach wskazanych w art. 64 ust. 5 ustawy z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3: „art. 64 ust. 5 stanowi, że podmioty inne niż gmina prowadzące żłobki lub kluby dziecięce, zatrudniające dziennego opiekuna oraz osoby, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, przekazują właściwej gminie sprawozdania za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia — w terminie do dnia 31 stycznia roku następnego. Gmina przekazuje wojewodzie sprawozdania z zakresu sprawowanej przez siebie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia oraz zbiorcze sprawozdania z zakresu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 organizowanej przez podmioty inne niż gmina — w terminie do dnia 14 lutego każdego roku”. Zmianę terminu składania sprawozdań wprowadziła ustawa z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin - art. 12. Sprawozdanie za rok 2018 Miasto złożyło w terminie, natomiast w związku z koniecznością dokonania korekty zostało ono cofnięte przez WUW i ponownie przekazane przez Miasto w dniu 29 kwietnia 2019 r.

2.2. Rozwijanie sieci domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (działanie 1.4.)

Miasto Kalisz nie skorzystało z możliwości przystąpienia do realizacji i nie skorzystało z możliwości uzyskania wsparcia finansowego w ramach działania 1.4. Programu „Za życiem” w zakresie rozwoju sieci domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. W konsekwencji tego, nie identyfikowano również ewentualnych trudności występujących w realizacji tego zadania.

(akta kontroli str. 266-269)

Na podstawie zgłoszeń w Centrum Interwencji Kryzysowej w Kaliszu funkcjonującym do kwietnia 2017 r., a następnie utworzonego w jego miejsce Działu Interwencji Kryzysowej MOPS w Kaliszu, ustalono jedną kobietę w ciąży z dwojgiem dzieci (w tym jedno niepełnosprawne) z potencjalnej grupy docelowej działania 1.4., która w 2019 r. zgłosiła się do Działu Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu w wyniku zaznania przemocy. Kobiecie udzielono wsparcia poprzez czasowe umieszczenie w schronisku dla ofiar przemocy a następnie, w wyniku działań podjętych przez MOPS, została przyjęta do Domu Poczętego Życia w Odolanowie będącego placówką ościennego powiatu.

Według informacji (najbliższego) Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrowie Wielkopolskim (z powiatu ościennego), który ma podpisane porozumienie z Caritas na zapewnienie schronienia m. in. dla kobiet w ciąży i z dziećmi – w kontrolowanym okresie nie zgłosiła się żadna kobieta z Miasta Kalisza wymagająca takiego wsparcia.

(akta kontroli str. 266-269, 494)

Zgodnie z art. 19 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej²³, do zadań własnych powiatu należy prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że liczebność grupy docelowej (jedna kobieta w ciąży) z działania 1.4. Programu „Za życiem” - nie stanowiła o konieczności przystąpienia do działania „Rozwój sieci domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży”. W/w osoba w wyniku prowadzonej współpracy, została przyjęta do Domu Poczętego Życia w Odolanowie. Aby sformalizować powyższe rozwiązanie w najbliższym czasie zostanie zawarte porozumienie na realizację tego zadania z tym ośrodkiem.

(akta kontroli str. 270-271)

2.3. Pomoc uczennicom w ciąży (działanie 1.5.)

W myśl art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży²⁴ szkoły zobowiązane były do zagwarantowania uczennicy w ciąży pomocy w ukończeniu nauki. Miasto Kalisz nie prowadziło w szkołach, internatach przy Specjalnych Ośrodkach Szkolno–Wychowawczych i w bursie przy Centrum Kształcenia Ustawicznego w Kaliszu²⁵, rozeznania grupy docelowej działania 1.5. Programu „Za życiem”. Nie skorzystało również z możliwości przystąpienia do realizacji

²³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1876.

²⁴ Dz. U. z 1993 r. Nr 17, poz. 78 ze zm..

²⁵ Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy nr 1 i 2 w Kaliszu, których organem prowadzącym było Miasto Kalisz posiadały internaty, a Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Kaliszu, którego organem prowadzącym było również Miasto posiadało bursę szkolną.

i możliwości skorzystania z dofinansowania z Programu „Za życiem” działanie 1.5. w zakresie pomocy uczniom w ciąży.

(akta kontroli str. 270-274)

Miasto Kalisz nie zawierało z Ministerstwem Edukacji Narodowej porozumień i umów na realizację zadania w ramach działania 1.5. Programu „Za życiem”, w tym na utworzenie miejsc/pokoi dla uczennic w ciąży, czy doposażenia takich pokoi w niezbędną wyprawkę²⁶.

(akta kontroli str. 272-274)

Prezydent Miasta wyjaśnił, że Urząd nie prowadził rozeznania grupy docelowej działania 1.5., którego celem było zapewnienie przez szkołę lub placówkę możliwości kontynuowania nauki przez uczennicę w ciąży. Niemniej, w wyniku dokonanych w toku kontroli NIK ustaleń stwierdzono brak grupy docelowej tego działania w kontrolowanym okresie (wśród uczennic szkół, dla których Miasto Kalisz było organem prowadzącym).

(akta kontroli str. 270-271)

NIK wskazuje, że jedną z form realizacji tego działania jest zapewnienie stanu gotowości organizacyjnej placówki (przygotowanie i zapewnienie wolnego miejsca w razie potrzeby) – w tym celu MEN przekazywał środki z dotacji na ewentualne remonty i wyposażenie oraz na bieżące utrzymanie (niezależnie od tego, czy miejsce zostało wykorzystane).

Potencjalną trudnością w realizacji działania 1.5. – pomoc uczniom w ciąży, według wyjaśnienia Prezydenta Miasta, jest brak w mieście systemów informatycznych, jak również rejestrów, w oparciu o które istniałaby możliwość ustalenia liczby urodzeń dzieci przez dziewczęta w wieku do 18 lat - w tym dotkniętych problemem niewydolności opiekuńczej lub wychowawczej oraz problemem braku akceptacji przez rodziców.

(akta kontroli str. 270-271)

2.4. Rozwój sieci ŚDS (działanie 3.2.)

W ramach dokonanego rozpoznania potrzeb na działanie 3.2. w ramach Programu „Za życiem” Miasto Kalisz uznało, że funkcjonujący na terenie Miasta Środowiskowy Dom Samopomocy „Tulipan” w Kaliszu, przy ul. Widok zaspokaja potrzeby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Jest to placówka dziennego pobytu ze stałą liczbą 50 miejsc. W związku z zaspokojeniem potrzeb w działaniu 3.2. Programu „Za życiem” Miasto uznało, że nie było potrzeby tworzenia nowych miejsc. W przypadku zwolnienia się miejsca w tej placówce pracownicy socjalni znający potrzeby swoich podopiecznych informują o możliwości składania wniosku do MOPS w Kaliszu w celu zakwalifikowania i wydania decyzji kierującej do ŚDS „Tulipan”. Skierowania dokonywane są na bieżąco i nie ma kolejki osób oczekujących.

(akta kontroli str. 91,272)

Miasto otrzymało zapotrzebowane przez ŚDS Tulipan środki w ramach tzw. podwyższonej dotacji 33 475,20 zł (2017 r.), 162 154,20 zł (2018 r.), 233 170,13 zł (2019 r.) i 119 345,26 zł (do I półrocza 2020 r.), na dodatkowe usługi związane z oddziaływaniami terapeutycznymi uczestników ze spektrum autyzmu i/lub niepełnosprawnością sprzężoną. Na koniec I półrocza 2020 r. w ŚDS było 38

²⁶Prowadzone było natomiast w ramach Priorytetu II – wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i jego rodziny, działanie 2.4. realizowane przez Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy nr 2.

uczestników z tej grupy. Zapotrzebowania przekazywano do Wojewody Wielkopolskiego w comiesięcznych zestawieniach frekwencji w placówce. Uczestnicy zajęć placówki korzystali z usług świadczonych przez ośrodek wsparcia w oparciu o art. 51 ustawy o pomocy społecznej oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy²⁷. W ramach naboru, dokonywano oceny możliwości zaproponowania osobie indywidualnego planu postępowania wspierająco – aktywizującego po pierwszym wstępnym pobycie - § 7 ust. 6 tego rozporządzenia.

(akta kontroli str. 91,276-353)

Przyznane środki odpowiadały zapotrzebowaniu, i po ich rozliczeniu, ŚDS dokonywał zwrotu nadwyżki na konto Urzędu, a Urząd dokonał zwrotu kwot niewykorzystanych 74,43 zł (2017 r.), 6,45 zł (2018 r.), 3 388,10 (2019 r.) do WUW. Sprawozdania z działalności ŚDS Tulipan Kaliszu w roku budżetowym 2017, 2018 i 2019 sporządzono i przekazywano do Wojewody Wielkopolskiego.

(akta kontroli str. 91-136,276-353,393-404)

Ze środków zwiększonej dotacji dokonano m.in. zakupu dodatkowych usług związanych z oddziaływaniami terapeutycznymi (m.in. warsztaty z fotografii, florystyki, muzykoterapii, wycieczki, warsztaty ceramiczne, plastyczne, malarskie, masaże, alpakoterapia, hortiterapia, piekarnictwo, groty solne), zakupiono dodatkowy sprzęt i wyposażenie specjalistyczne (np. materiały dydaktyczne, edukacyjne, terapeutyczne) oraz umożliwiono personelowi bezpośrednio zaangażowanemu, udział w szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe.

Kontrola uprawnień losowo wybranych 21 osób ze spektrum autyzmu i/lub niepełnosprawnością sprzężoną, korzystających ze wsparcia w ramach zwiększonej dotacji wykazała, że wszystkie posiadały: decyzje kierujące do ŚDS; adekwatny rodzaj schorzenia (upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym, głębokim lub znacznym); dokumenty potwierdzające schorzenie predysponujące do skierowania do ŚDS (orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub/i zaświadczenie psychologa); wywiad środowiskowy.

(akta kontroli str. 91-136,276-353,354-366)

Realizacja zadania nie była przedmiotem kontroli zewnętrznych.

Do końca 2019 r. nie było trudności w realizacji zadania, jednakże w związku z zawieszeniem działalności ŚDS decyzją Wojewody Wielkopolskiego, w 2020 r., w okresie od 12 marca do 24 maja oraz od 26 października do chwili obecnej, wynikającą z panującej pandemii, nie udało się zrealizować w całości zamierzonych form terapii (np. muzykoterapii, alpakoterapii) wymagających bezpośredniego kontaktu z uczestnikami.

(akta kontroli str. 91-136, 276-277,278-353)

Miasto prowadziło wyodrębnioną ewidencję księgową dotacji celowych²⁸ przekazywanych przez Wojewodę Wielkopolskiego w ramach umów.

(akta kontroli str. 393-408)

2.5. Wsparcie mieszkaniowe wynikające z działań 4.1.-4.4. Programu „Za życiem”

Miasto nie korzystało z możliwości dofinansowania utworzenia dodatkowych lokali w ramach realizacji działań 4.1. – 4.4. Programu „Za życiem”, w szczególności rodzin z dzieckiem posiadającym stosowne zaświadczenie.

(akta kontroli str. 381)

²⁷ Dz.U. z 2020 r. poz. 249

²⁸ Kwoty dotacji wpływały na konto 133 w rozdziale 85203 paragraf 201.

W okresie objętym kontrolą, Kaliskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. (dalej: KTBS) realizujące zadania Miasta w zakresie budownictwa mieszkalnego, w celu wsparcia mieszkaniowego rodzin przyznawało dodatkową punktację przy przydziale mieszkań w Programie „Kaliskie Własne M” rodzinom posiadającym dzieci z niepełnosprawnościami. W przyjętej przez Radę Miasta Kalisz uchwale²⁹, która obowiązuje od 1 stycznia 2021 r., w § 3, określone zostały kryteria wyboru osób, którym przysługuje pierwszeństwo w zawarciu umowy najmu, w tym osób, w rodzinie których jest dziecko posiadające zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy o wsparciu.

(akta kontroli str. 381, 421-424)

Zarówno Miasto Kalisz, jak i KTBS, które realizowało budowę lokali komunalnych, nie pozyskiwało środków na zwiększenie ich dostępności w ramach ww. działań Programu „Za życiem”. Na realizację inwestycji przy ul. Rodzinnej (w ramach Programu „Kaliskie Własne M”) Miasto, w 2017 r., przekazało Spółce: grunty, dokumenty techniczne i środki pieniężne (wartość gruntów pod budowę - 1 838 000,00 zł; wartość dokumentów technicznych - 64 000,00 zł; środki pieniężne przekazane przez Miasto - 6 258 000,00 zł).

(akta kontroli str. 421-424)

W latach 2017-2020 (I połowa) do Miasta skierowano kolejno 7, 13, 12 i 4 wnioski rodzin wychowujących dziecko niepełnosprawne w sprawie zapewnienia mieszkania. Z tego, Miasto pozytywnie rozpatrzyło odpowiednio 6, 13, 12 i 4 wnioski. Do zakończenia kontroli przyznając lokal mieszkalny odpowiednio 3, 5, 3 i „0” (w I półroczu 2020 r.) osobom wnioskującym.

(akta kontroli str. 421-424)

W 2020 roku w wykazie osób zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu lokalu mieszkalnego lub socjalnego (przyjętym Zarządzeniem Nr 140/2020 Prezydenta Miasta Kalisza z dnia 5 marca 2020 r. ze zm.) umieszczono 17 uprawnionych rodzin wychowujących dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności, które złożyły stosowne wnioski o przydział lokalu w kontrolowanym okresie, a dotychczas takiego lokalu nie otrzymały. Spośród tych 17 rodzin, na dzień kontroli (14 grudnia 2020 r.), mieszkanie komunalne zapewniono 9.

(akta kontroli str. 381)

Prezydent Miasta, jako potencjalną trudność w zapewnieniu lokali dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi wskazał małą dostępność lokali znajdujących się na parterze, w tym z podjazdami lub takich, które można byłoby dostosować do potrzeb osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 432)

NIK zwraca uwagę na brak zaangażowania Miasta w pozyskaniu środków na dodatkowe lokale (w ramach przedmiotowego działania), pomimo wystąpienia niezaspokojonych potrzeb mieszkaniowych w związku z brakiem lokali nadających się do dostosowania dla osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 432)

2.6. Działania Miasta celem realizacji działania 4.5. – zwiększenie dostępności mieszkań dla rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne – najem mieszkania z mieszkaniowego zasobu Miasta.

Miasto Kalisz, do zakończenia kontroli, nie ustanowiło jeszcze zasad wynajmu lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta, które określałyby

²⁹ Uchwała Nr XXIX/431/2020 z dnia 24 września 2020 r. w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Kalisza (wchodzi w życie 1 stycznia 2021 r.),

w szczególności warunki, jakie musi spełniać lokal wskazywany dla osób niepełnosprawnych. Skutkiem tego, do czasu zakończenia kontroli NIK, nie było efektów rzeczowych wynikających z przyjęcia takich uregulowań.

Art. 21 ust. 3 pkt 6a ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego³⁰ formułuje obowiązek ustanowienia zasad wynajmu lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta, które określałyby w szczególności warunki, jakie musi spełniać lokal wskazywany dla osób niepełnosprawnych, z terminem realizacji do kwietnia 2021 r.

(akta kontroli str. 420)

Miasto Kalisz nie ustaliło przy wynajmie lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta, zasad dotyczących rozpoznawania potrzeb osób niepełnosprawnych wynikających z rodzaju ich niepełnosprawności i nie określiło sposobu reagowania na te potrzeby.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że kontrola NIK ujawniła potrzebę weryfikacji obowiązujących uregulowań w ww. zakresie pod kątem rzeczywistych potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności. Podkreślił przy tym, że dotychczas, pomimo braku takich uregulowań, przydzielając mieszkanie z zasobu starano się uwzględnić rzeczywiste potrzeby niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 420)

2.7. Tworzenie mieszkań chronionych i mieszkań wspomaganych dla osób niepełnosprawnych (działanie 4.7.)

Miasto Kalisz, na podstawie rozeznania świadczeniobiorców MOPS, rozpoznało potrzeby osób z grupy docelowej działania 4.7. – tworzenie mieszkań chronionych i mieszkań wspomaganych dla osób niepełnosprawnych w ramach Programu „Za życiem”.

Na podstawie dokonanego rozpoznania, Miasto wnioskowało do Wojewody Wielkopolskiego o środki z dotacji - na mieszkanie chronione utworzone w wyniku adaptacji mieszkania komunalnego w Kaliszu przy ul. Widok, w którym lokale zaplanowano przeznaczyć dla sześciu osób niepełnosprawnych - w wysokości 47,2 tys. zł na remont i 52,8 tys. zł na zakup wyposażenia, stanowiące 50% wartości całkowitych kosztów realizacji zadania, tj. kwoty 200,0 tys. zł.

2.7.3. Działanie 4.7 realizował MOPS, i utworzył jedno mieszkanie chronione przeznaczone dla sześciu osób niepełnosprawnych. Zadanie to, zgodnie z wnioskiem, zostało sfinansowane ze środków z dotacji z budżetu państwa, którą otrzymało Miasto Kalisz w wysokości 100,0 tys. zł na podstawie umowy zawartej 2 lipca 2018 r. z Wojewodą Wielkopolskim.

(akta kontroli, str. 417-419)

Zgodnie z umową, Miasto uruchomiło (do 31 grudnia 2018 r.) mieszkanie dla sześciu osób niepełnosprawnych i prowadzi tę formę wsparcia obecnie (zgodnie z umową przez okres minimum 10 lat od czasu uruchomienia mieszkania). Celem prowadzenia tej formy pomocy było wsparcie osób niepełnosprawnych ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję oraz niewidomych. Miasto zgodnie z umową zobowiązało

³⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 611.

się przeznaczyć na realizację zadania nie mniej niż 50% wartości całkowitych jego kosztów, wynoszących 200,0 tys. zł.

(akta kontroli, str. 417-419)

W sprawozdaniu z wykonania powyższej umowy na dzień 31 grudnia 2019 r. Miasto wykazało 4 osoby korzystające ze wsparcia (w tym 1 osoba z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, 3 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności) oraz trwający otwarty nabór na wolne miejsca. Średni koszt miesięczny na jednego mieszkańca w 2019 r. pokrywany z budżetu Miasta wyniósł 1 703,85 zł. Miasto nie zidentyfikowało trudności w realizacji działania 4.7. – tworzenie mieszkań chronionych i mieszkań wspomaganych dla osób niepełnosprawnych w ramach Programu „Za życiem”. Na dzień 30 czerwca 2020 r. ze wsparcia korzystały 4 osoby z niepełnosprawnością³¹.

Miasto dysponowało danymi o wydanych (dziewięciu) decyzjach ustalających pobyt w mieszkaniu chronionym wspieranym w Kaliszu przy ul. Widok, czterem osobom niepełnosprawnym prowadzącym własne gospodarstwa domowe.

(akta kontroli, str. 417-419,494)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Miasto Kalisz uruchomiło i prowadziło mieszkanie chronione z sześcioma lokalami dla osób niepełnosprawnych. W placówce dziennego pobytu zrealizowano dodatkowe usługi związane z oddziaływaniami terapeutycznymi dla uczestników ze spektrum autyzmu i/lub niepełnosprawnością sprzężoną. Miasto Kalisz rozpoznało potrzeby wsparcia ww. grupy docelowej ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnością sprzężoną oraz potrzeby mieszkania chronionego wspieranego dla grupy docelowej sześciu osób z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności. Miasto nie korzystało natomiast z możliwości dofinansowania pozostałych działań Programu „Za życiem” oraz Programu Maluch+. NIK wskazuje przy tym na wynikające z ustaleń kontroli: braki w dostosowaniu prowadzonych przez Miasto żłobków (w tym, w zakresie ich wyposażenia) do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, do czego mogłyby posłużyć środki z Programu „Maluch +”, występowanie niezaspokojonych potrzeb mieszkaniowych w związku z brakiem lokali do dostosowania dla osób niepełnosprawnych oraz możliwość pozyskania środków finansowych w ramach Programu „Za życiem” dla zapewnienia stanu gotowości organizacyjnej szkoły lub placówki (przygotowanie i zapewnienie wolnego miejsca w razie potrzeby) umożliwiających kontynuowanie nauki przez uczennice w ciąży.

OBSZAR

3. Wspieranie zatrudnienia osób niepełnosprawnych, ich opiekunów, członków rodzin opiekujących się osobą niepełnosprawną oraz aktywizowanie osób bezrobotnych celem wsparcia opiekunów osób niepełnosprawnych w realizacji codziennych obowiązków domowych

3.1. Miasto Kalisz nie rozpoznało potrzeb grupy docelowej działania 3.3., tj. uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ), którzy podjęli zatrudnienie na otwartym rynku pracy. Z tych względów Miasto nie utworzyło klubu rehabilitacji, o którym mowa w tym działaniu Programu „Za życiem”. Prezydent Miasta Kalisza wyjaśnił, że na terenie Miasta działają dwa WTZ-ty, prowadzone

³¹ Jedną z tych osób zakończyła pobyt w mieszkaniu chronionym z dniem 31.07.2020r. (usamodzielniała się otrzymując lokal z zasobów Miasta), pozostałe trzy osoby nadal korzystają z tego wsparcia.

przez stowarzyszenia. Z uwagi na nierozpoznanie grupy docelowej działania 3.3. Miasto nie występowało o pozyskanie środków na realizację tego działania.

(akta kontroli str. 388-389)

3.2. Działanie 3.4 „Praca w domu” – w ramach prac społecznie użytecznych w latach 2018-2019 realizował MOPS w Kaliszu. Urząd nie zdiagnozował trudności w realizacji wsparcia.

(akta kontroli str.417-419)

3.3. Miasto Kalisz nie korzystało z możliwości dofinansowania realizacji działania 6.2. (spółdzielczość socjalna na rzecz opiekunów osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin) i nie wdrożyło tego działania. Prezydent Miasta wyjaśnił, że z uwagi na nierozpoznanie grupy docelowej i jej potrzeb Miasto nie występowało o pozyskanie środków na realizację działania 6.2. i nie rozpoznano potencjalnych trudności w realizacji wsparcia.

(akta kontroli str.417-419)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W związku z nierealizowaniem bezpośrednio przez Miasto Kalisz działań opisanych w badanym obszarze Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania oceny częściowej.

OBSZAR

4. Zapewnienie jednorazowego świadczenia (działanie 2.7.)

W badanym okresie wypłacono łącznie 25 świadczeń w ramach działania 2.7. na 29 złożonych wniosków, a 4 wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia z uwagi na złożenie ich bez wymaganych zaświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 3 ustawy o wsparciu, pomimo wcześniejszego wezwania do uzupełniania braków we wnioskach (3 wnioski) oraz ze względu na złożenie wniosku po terminie określonym w art. 10 ust. 4 tej ustawy (1 wniosek). Na podstawie przedłożonej do kontroli próby 29 wniosków nie stwierdzono nieuzasadnionej odmowy przyznania świadczenia lub przyznania świadczenia pomimo braku udokumentowania uprawnienia do jego otrzymania.

(akta kontroli str. 460-467)

Decyzje przyznające jednorazowe świadczenie wydawano na podstawie wniosku osoby uprawnionej, z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą jego życiu, które powstało w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Dokumentacja Urzędu zawierała załączone do wniosku wymagane zaświadczenie lekarskie, postanowienie Sądu o sprawowaniu opieki prawnej dla małoletniego dziecka, kartę informacyjną leczenia szpitalnego dziecka, zaświadczenia wystawione przez lekarza/położną potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu. Spośród wszystkich 29 wniosków, 28 złożono w wymaganym terminie 12 miesięcy od dnia porodu. Przyznane świadczenia wypłacono bez zbędnej zwłoki, informując wnioskodawców, że rozpatrzenie wniosku nastąpi po otrzymaniu środków od Wojewody Wielkopolskiego.

(akta kontroli str.460-467)

Prezydent Miasta Kalisz wyjaśnił, że jedynym utrudnieniem w realizacji działania 2.7. było oczekiwanie na uzupełnienie brakujących dokumentów.

(akta kontroli str.417-419)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Wsparcie w zakresie dostępu osób z grupy docelowej działania 2.7. Programu „Za życiem” na rzecz rodziny zostało zrealizowane prawidłowo. Wszystkie jednorazowe świadczenia przyznano osobom uprawnionym, z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą jego życiu, które powstało w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Nie stwierdzono nieuzasadnionej odmowy przyznania świadczenia lub przyznania świadczenia pomimo braku udokumentowania uprawnienia do jego przyznania.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli, nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

W myśl art. 62 ustawy o NIK Najwyższa Izba Kontroli nie oczekuje informacji zwrotnej.

Poznań, 9 lutego 2021 r.

*Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu*

*Kontroler
Jacek Młynarczyk
Główny specjalista kontroli państwowej*

*Dyrektor
z u.p. Grzegorz Malesiński
p.o. Wicedyrektor*

.....
Podpis

.....
Podpis